

INFORMAČNÍ POLITIKA

30.9. 2011, KISK FF MU

Mgr. Pavla Kovářová

kovarovap@gmail.com

Ukončení předmětu

- Docházka není evidovaná, není součástí hodnocení
- Studijní materiály v IS:
 - Po každé přednášce presentace
 - Seznam doporučené literatury
- Ukončení:
 - Podrobný referát (písemný + přednáška)
 - NEBO
 - Písemná zkouška (znalost odborné terminologie, základních probraných témat + otázky z přednášek)

Co je podle Vás...

- Informační společnost?
- Informační politika?
- Informační ekonomika?
- Informační sektor?
- Informační gramotnost?

Témata přednášek

1. Pojem informační politika
2. Strategické dokumenty informační politiky ČR
3. Elektronická forma státní správy a samosprávy a e-zdravotnictví, e-archivnictví (domlouván Jiří Peterka)
4. Některé služby informační společnosti a ochrana OÚ
5. Svobodný přístup k informacím, ISVS a elektronický podpis a datové schránky
6. Návaznost IP ČR na IP EU
7. Lisabonský proces a Evropa 2020
8. Vliv IP a ekonomiky (domlouván Ing. Petr Očko, Ph.D.) – blok dvou přednášek
9. IP a vzdělávání, IP a knihovny
10. Informační kanály a zdroje k IP ČR a IP EU

Pořadí témat se může změnit v závislosti na domluvě s externími přednášejícími.

Definice informační společnosti

- TDKIV: Společnost založená na integraci informačních a komunikačních technologií do všech oblastí společenského života v takové míře, že zásadně mění společenské vztahy a procesy. Nárůst informačních zdrojů a komunikačních toků vzrůstá do té míry, že ho nelze zvládat dosavadními informačními a komunikačními technologiemi. (KRIŠTOFIČOVÁ, 1999)
- Teprve osobní počítače propojované všude přítomnými digitalizovanými telekomunikacemi umožnily začátek plnění představy o skutečné informační společnosti, v níž se tato technika stává běžným a nepostradatelným nástrojem nejen jakékoli duševní práce, ale také účasti v občanském životě, zdrojem kultury i zábavy. Heslo dne - “informatizace společnosti” - znamená proces vedoucí k naplnění této vize a je míněno pouze jako zavádění a uplatňování informační a telekomunikační techniky a technologií a teprve tímto prostřednictvím zvyšování úlohy informací v životě společnosti. (Vlasák, 2001)

Základní charakteristiky informační společnosti

- Růst významu vzdělání, zvýhodnění hl. počítačově a informačně gramotní
- Od ekonomiky výrobků k ekonomice služeb - přechod od vlastnictví hmotného k vlastnictví duševnímu
- Možná vymezení:
 - Ekonomické (Machlup, Porat, Drucker) – informační ekonomika
 - Technologické (Shannon, Mansuda) – vliv ICT na společnost
 - Sociologické (Castells, Bauman, Bell) – nový společenský model
 - Historické (McLuhan, Toffler) – role informací od pravěku po dnešek

Paradox informační společnosti

- Na jednu stranu Informace jako entita, na kterou má každý nárok (podobně jako vzduch, voda, příznivé životní prostředí...) – svobodný přístup k informacím
- Na druhou stranu informace jako zboží, které je často velmi cenné a drahé!

John Feather: The information society : a study of continuity and change

- „Pokud je naše společnost informační společností, neplatilo totéž o starověkém Babylonu?“
- Telefon, TV, PC byly vynalezeny v posledních 100 letech => zásadně změnilo život lidí, chod společnosti, vše
- 2 revoluce v historii
 1. Knihtisk - rozšíření gramotnosti a vzdělanosti
 2. Počítače a síť - ještě větší vliv, místo, čas, formu určuje uživatel, nikoliv autor či poskytovatel (zásadní změna oproti minulosti)
- Podstatou 2. revoluce je „obecná technologie, která, i když je nesmírně komplikovaná, se stala tak jednoduchou, že všichni až na hrstku mohou ignorovat její složitost“

John Feather...

- „Vlastnictví informace bylo předmětem diskuzí od 16. století. **Přístup k informacím** byl předmětem zájmu jak vládnoucích tak ovládaných odnepaměti. **Cena** informace a cena služeb, prostřednictvím kterých byl k ní umožňován přístup, jsou oboje otázky dlouhé historie. Způsob, jakým jsou dnes tyto otázky formulovány, a naléhavost, s jakou je potřeba je řešit, jsou ale jiné. Je to ta změna, která má technologický původ.“
- „Vždy jsme byli závislí na informaci, ale nyní jsme závislí také na **technologii**, která ty informace pro nás skladuje. PC už **není jen pasivní** nosič či sklad, jako byla kniha či knihovna. Když je vhodně ovládán, může zpracovávat a analyzovat informace a komunikovat je vůči dalším PC.

John Feather...

- Informační společnost je produktem používání PC
- Informace kolující v ICT ovlivňují každou oblast – ekonomika informací/znalostí
- PC: neomezená „skladovací“ kapacita + neomezený operační potenciál => „jedinečný a bezprecedentně mocný a potenciálně nebezpečný nástroj“
- Možnosti PC a sítí vítáme a zároveň nás děsí
- „Informační společnost jako společnost, která vyvinula informační technologie a nyní se je učí využívat“ - jsme v rané fázi tohoto procesu, ICT mocný nástroj, nezbytná kontrola využití (jako jaderná energie)
- Každopádně je 2. revoluce nevratná

Základní otázky při stanovení IP

- Jakou informační společnost chceme vytvořit?
- Jaký druh organizace informací nejlépe této společnosti bude sloužit?
- Jaké regulace informací jsou v této společnosti nezbytné?

Významy IP

- Zavádění a rozšiřování informačních technologií ve společnosti, budování a posilování informační společnosti
- Politika sdělování a komunikování určitých konkrétních informací veřejnosti (nebo i užšímu okruhu osob)
- Významy nejsou striktně odděleny, mohou se prolínat
- Záleží i na pojetí úrovně (organizace X stát)
- Strategie vytváření podmínek, cílů a priorit v oblasti informačních procesů zejména zdokonalováním informačních technologií, kterou se má dosáhnout zlepšení kvality života občanů, úrovně státní správy a podnikatelské sféry na úrovni národní (státní), regionální nebo celosvětové.

(VLASÁK, 2001:159-168)

Některé pojmy spojené s IP

- CzechPoint - datová schránka - Digital Divide - digitální agenda - digitální Česko - digitální knihovna - dlouhodobé uchování dokumentů - e-archivnictví - e-Česko - eDemocracy - eGovernment - eInclusion - eJustice - e-podpis - e-volby - e-zdravotnictví - INDOŠ - ISSS - NPPG - osobní údaj - PIK - registr veřejné správy - SIKP - SIP - SIPVZ

Informační politika - předmět

- Informační politika na nejvyšší úrovni: zákony, nařízení, směrnice které regulují tvorbu, zpracování, komunikaci a využití informací, obvykle zahrnuje (Slámová, 2007):
 - řízení vládních informačních zdrojů v teorii i praxi
 - telekomunikace a vysílání
 - politika mezinárodní komunikace
 - politika veřejného přístupu k informacím
 - informace, důvěrnost informací a soukromí
 - řízení používání počítačů a počítačová kriminalita
 - intelektuální vlastnictví
 - knihovnická a archivní politika
 - šíření vládních informací
 - eGovernment

Informační politika – přínosy (viz Vlasák, 2001 nebo Slámová, 2007)

- **Zlepšení kvality života** širším výběrem služeb i zábavy
- Posun v respektování ekologických požadavků
- Podpora zdravotnických služeb
- Lepší řešení krizových situací a zlepšení stability a bezpečnosti v mimořádných situacích
- Ochrana a využívání kulturního dědictví
- Komunikace s **veřejnou správou a samosprávou**
- Transparentnější legislativa a administrativa blíž občanům
- Nové možnosti pro regiony (zvýšená dostupnost, lepší identita regionů a uplatnění kulturních tradic)
- Podpora **vzdělanosti** a průběžné doplňování znalostí během praktického života
- Distanční vzdělávání
- Nové možnosti pro tvořivost
- Umožnění laického využití ICT
- Změna struktury **pracovní síly**
- Efektivnější řízení podniků a lepší obchodování (noví zákazníci, dodavatelé)
- Nové služby pro telekomunikace a nové trhy pro software
- Hledání zaměstnání na dálku, telepráce

Informační politika - rizika (viz Vlasák, 2001 nebo Slámová, 2007)

- **Digital Divide**, frustrace ze zahlcení daty
- Pocity odcizení (telepráce, zábava u počítače)
- Nutnost permanentního **vzdělávání** (rychlý vývoj)
- Malá mobilita dospělé populace (nízký poměr rekvalifikace)
- Frustrace starší generace, strach ze ztráty zaměstnání
- Nutnost získat velmi brzy nové kompetence (s ICT)
- Nové způsoby a možnosti **kriminality**, i v mezinárodním měřítku
- Problémy spojené s elektronickým obchodem např. spamming, zneužití platebních karet, atd.
- Problémy autorského práva
- Problémy osobních dat a jejich ochrany

Informační sektor (M. Porat)

- Primární informační sektor zahrnující všechny osoby pracující v organizacích, jejichž produkty a služby jsou výhradně informační, neboli jde o produkci informačních komodit s cílem jejich prodeje na informačních trzích.
- Sekundární informační sektor zahrnující pracovníky ve všech ostatních organizacích, které ve svých aktivitách alespoň zčásti uplatňují informační služby nebo informační produkty.
- Neinformační sektor, tedy organizace, které neuplatňují vůbec informační služby a informační produkty. Avšak tím, že zajišťuje obsluhu zařízení a také technický servis pro potřeby činností vyvíjených prvními dvěma kategoriemi, poskytuje pracovní příležitosti pro různé typy informačních povolání.

eGovernment

- „představuje transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí informačních a komunikačních technologií s cílem optimalizovat interní procesy. Jejím cílem je pak rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování **služeb veřejné správy** nejširší veřejnosti a zajištění větší **otevřenosti** veřejné správy ve vztahu ke svým uživatelům.“ (Archiv stránek MI)
- Zvýšení výkonnosti státní správy, zjednodušení úkonů v komunikaci s veřejnou správou
- Spolupráce informačních systémů ve veřejné správě + sjednocená komunikační infrastruktura veřejné správy (ochrana dat)
- [Portál veřejné správy](#) – idea vše na jednom místě, některé části problém aktuálnosti (např. Online noviny VS)

Další témata a pojmy

- Digital divide
- eInclusion
- eHealth
- eProcurement
- e-podpis, e-podatelna
- e-volby
- eAccessibility
- e-....

eProcurement

- = Elektronické zadávání veřejných zakázek
- Větší úspora financí
- Lepší průhlednost
- Více spravedlnosti v zadávání veřejných zakázek
- Prevence proti korupci
- Cíl používat e-transakce při každém nákupu nad 100 000 Kč

e-zdravotnictví

- Propojení a spolupráce zdravotnických zařízení
- Lepší a efektivnější zdravotní péče
- Prevence: informace o zdravém životním stylu, telekonzultace
- Koordinace aktivit zdravotnických zařízení v případě ohrožení zdraví obyvatel
- Místo průkazů pojištěnců čipové karty
- Systém poskytování veřejných zdravotnických informací

Digital Divide a eInclusion

- DD = Nerovnoměrný přístup k ICT
- Digitální propast, digitální rozdělení
- eInclusion = začleňování občanů postižených Digital Divide do informační společnosti, klíčové vzdělávání veřejnosti
- eAccessibility = přístup osob se zdravotním postižením a seniorů k ICT, součást eInclusion

Koordinace IP v ČR po 1990

- 1990-96 Ministerstvo hospodářství
- Od 1996 Ministerstvo dopravy a spojů
- 1996 ÚSIS (Úřad pro státní informační systém)
- 1998 Rada vlády pro SIP
- 2000 ÚSIS => ÚVIS (Úřad pro veřejné informační systémy)
- 2003 MI ČR (zánik ÚVIS)
- 2006/7 zánik MI ČR (integrace do MV ČR a dalších)
- 2007 vznik Rady vlády pro informační společnost

Zánik Ministerstva informatiky

- MI ukončilo činnost 31. května 2007, agendy převedeny na MV, MPO a Ministerstvo pro místní rozvoj
- Cílem lépe prosazovat nové změny v oblasti elektronizace veřejné správy, telekomunikací a pošty
- MV přebírá především oblast elektronizace veřejné správy, resp. projekty e-Governmentu, dále správu webových stránek MI a Portálu veřejné správy
- Koordinační roli elektronizace veřejné správy má Rada vlády pro informační společnost

Zdroje

- *Archiv stránek Ministerstva informatiky* [online]. [2008] [cit. 2011-09-29]. EGovernment. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/micr/egovernment/default.htm>>.
- *FEATHER, John. The information society : a study of continuity and change*. 5. vyd. London : Facet, 2008. xxi, 218 s. ISBN 978-1-85604-636-7.
- VLASÁK, Rudolf. Informační sektor, informační profese a informační vzdělávání. *NK : knihovnická revue* [online]. 2001, č. 3 [cit. 2009-06-5], s. 159-168. Dostupný z WWW: <<http://full.nkp.cz/nkkkr/NKKR0103/0103159.html> >. ISSN 1214-0678.
- SLÁMOVÁ, Hana. *Hana Slámová Home Page* [online]. 2007, 04 December 2009 [cit. 2011-09-29]. Státní inf. a kom. pol. Dostupné z WWW: <<http://hasl.slamow.com/content/blogcategory/41/75/>>.
- [Český úřad zeměměřičský a katastrální](#)
- [EGovernment \(Ministerstvo vnitra\)](#)
- [Hnutí za přímou demokracii](#)
- [Informační systémy veřejné správy](#)
- [Internet ve státní správě a samosprávě](#)
- [Justice.cz](#)
- [Magazín Egovernment](#)
- [Portál veřejné správy](#)
- [Server Lupa](#)
- [Seznam orgánů veřejné moci](#)
- A další